

KORLIV

Nyt fra folkekirkens kororganisation

FÆLLESSKABET FØR INDIVIDET

Voksenkoret i Hornslet fik den gode ånd tilbage efter en periode med mistrivsel, med et sæt vedtægter for korene i kirken.

KORSANG ER VERDENS BEDSTE FORUM FOR TRIVSEL

Korleder Signe Sørensen har udviklet en metode til at fremme trivsel hos børn i kor, som forskere i mental sundhed undersøger effekten af.

KORMILJØ I DET YDERSTE VEST

Birte Muff har været med til at opbygge et stærkt kormiljø for alle aldre i lokalmiljøet med fokus på musik, trivsel og fællesskab.

TRIVSEL I KORENE

Dette nummer af KORLIV er spækket med inspiration, værktøjer og erfaringer, der kan styrke arbejdet med trivsel i kor landet over.

Korsang er en af de mest fællesskabsopbyggende aktiviteter, vi kan forestille os. Som korleder er du ikke kun ansvarlig for det musikalske, men også for at skabe et miljø, hvor alle føler sig trygge, værdsatte og glade for at deltage. I denne udgave af KORLIV sætter vi fokus på trivsel i koret, et emne, der har vundet stigende opmærksomhed, fordi korsang handler om mere end musikfaglighed og at opnå musikalsk harmoni – det handler også om menneskelig trivsel og mental sundhed.

På side 4 kan du læse om korleder Signe Sørensens banebrydende metode til at styrke trivslen hos børn gennem korsang. Hendes arbejde bliver nu grundigt undersøgt af forskere i mental sundhed, hvilket vidner om den stigende opmærksomhed på korsangens potentiale som et redskab til at fremme både børns trivsel og mentale udvikling. Seniorforsker Katrine Rich Madsen, der forsker i projektet "Alle Kan Synges" (side 7), giver et videnskabeligt perspektiv på sangens betydning for mental sundhed – især i relation til indskolingsbørn, som ofte har brug for støtte i deres tidlige udviklingsfaser.

Det er ikke kun børnene, der drager nytte af korsangens trivselsfremmende egenskaber. Fællesskab frem for individet gælder i den grad også for voksenalderen. Det blev tydeliggjort i Hornslet Kirkes voksenalderkor, hvor man måtte ty til vedtægter og fælles aftaler for at opretholde en sund dynamik, hvor alle føler sig hørt og respekteret. Det genskabte et trygt og inkluderende kormiljø, som gav musikken plads.

Også ift. kognitive sygdomme har korsang en effekt på trivsel fortæller professor i musikterapi Hanne Mette Ridder, der har deltaget i DR's og Alzheimerforeningens tv-programmer om demenskor, hvor korsang spiller en væsentlig rolle for trivsel blandt mennesker med demens. Korsang skaber tryghed, genopbygger relationer og giver demensramte en følelse af sam-

menhæng i en ellers kaotisk verden for dem, der har mistet dele af deres kognitive funktioner.

Som korleder er du smittefarlig – i den energi og det miljø, du skaber. Korkonsulent Anne Lise Quorning, har mange års erfaring med at skabe et mentalt trygt kormiljø. Hun peger på, at vores adfærd, holdning og engagement har en direkte indvirkning på kormedlemmernes oplevelse af trivsel. Når vi selv er engagerede, empatiske og rummelige, smitter det af på hele koret, skriver hun og giver en bunke konkrete gode råd.

Trivsel i koret er ikke blot et tilvalg – det er en nødvendighed for at musikken kan opstå. Gennem sang styrkes relationer og der skabes fællesskaber, hvor mennesker føler sig set og hørt. Det gælder ikke kun for børn, men for alle, der deltager i korarbejde, uanset alder eller baggrund. Birte Muff har med sit arbejde i det vestlige Danmark vist, hvordan et stærkt kormiljø kan løfte hele lokalsamfundet (side 20), hvilket er en påmindelse om, at det, vi gør som korledere, har betydning langt ud over det musikalske.

Vi håber, at du vil få nye idéer og redskaber til at skabe et kormiljø, hvor både musik og trivsel blomstrer.

God læselyst og god korsang!

Af KAREN BENDIX
Sekretariatsleder i KORLIV
– folkekirkens kororganisation.
Foto: Ulrik Jantzen.

20 Kirkekor i det yderste vest.

15 Sangen forbliver, når hjernen svigter.

4 Korsang er verdens bedste forum for trivsel.

2 LEDER

TEMA: Trivsel i koret

4 KORSANG ER VERDENS BEDSTE FORUM FOR TRIVSEL

Korleder Signe Sørensens har udviklet en metode til at fremme trivsel hos børn i kor, som forskere i mental sundhed nu undersøger effekten af.

7 KOR KAN FREMME MENTAL SUNDHED

Katrine Rich Madsen, seniorforsker ved Statens Institut for Folkesundhed, undersøger sang og kors betydning for mental trivsel hos indskolingsbørn.

8 FÆLLESSKABET FØR INDIVIDET

En problematisk situation i Hornslet Kirkes voksenalderkor førte til indførelse af vedtægter for alle kirkens kor.

11 KORSATS

Korsats "HURRA – det er høst!" fra KORLIVs nye udgivelse af samme navn.

15 SANGEN FORBLIVER, NÅR HJERNEN SVIGTER

Sang kan hjælpe med at skabe tryghed og styrke relationer, hvilket gør den til et værdifuldt redskab i arbejdet med demensramte.

16 DEN SMITTEFARLIGE KORLEDER

Få gode råd og idéer til at skabe et mentalt trygt og sikkert kormiljø i dit korarbejde.

19 KODA, KORLIV OG KIRKEN

Kor er afhængig af gode korværker og arrangementer. Husk at afrapportere til KODA, hvad der bliver sunget i din kirke ved musikgudstjenester og korkoncerter.

20 KIRKEKOR I DET YDERSTE VEST

Birte Muff har gennem de seneste tre år været med til at opbygge et stærkt kormiljø i lokalmiljøet, med fokus på trivsel og fællesskab.

23 KORTOOLS

Find nye redskaber om trivsel til dit korarbejde på korliv.dk/kortools.

KORLIV – folkekirkens
kororganisation

SEKRETARIATET
Farvergade 27 D, 2. sal
1463 København K
Tlf. 21 79 35 31
korliv@korliv.dk
www.korliv.dk

KORLIV
Korliv udkommer to
gange årligt og udsendes
til alle medlemmer af
KORLIV – folkekirkens
kororganisation

REDAKTION
Karen Bendix (ansv.)
Design: Cecilia Brøgger
og Sofie Engel.
Tryk: Tarm Bogtryk A/S
Forsidefoto:
Fotograf Rune Grassov

ISSN 2794-6908
(trykt udgave)
Titel: Korliv
ISSN 2794-6916
(online udgave)
Titel: Korliv

Korsang er verdens bedste forum for trivsel

Signe Sørensen har gjort trivsel i kor og sang til sit varemærke. Hun har oplevet, udviklet og set resultaterne af de pædagogiske metoder, der fik Mariagerfjords Pige Kor til at gå fra et "dronningestyret" klikeopdelt teenage-veninde-helvede styret af enkeltindivider til en tryk klingende organisme med gensidig respekt for hinanden og fællesskabet. Ud fra egen erfaring skabte hun en metode til at fremme trivsel – både i korsammenhænge og andre store fællesskaber, hvor vi skal samarbejde.

Signe Sørensen arbejder med "kormakkere", hvor alle i koret har en makker, de kan støtte sig til. Det sikrer, at alle børn føler sig trygge og inkluderet, hvilket er fundamentet for deres musikalske udvikling.
Foto: Kim Matthäi Leland.

Signe Sørensen har udviklet en metode til trivsel i kor. Med sine erfaringer fra pige kor i alderen 13-20 år er metoden nu i færd med at blive udbredt gennem skoleprojektet "Alle Kan Synge" i Herstedøster. Sammen med organist og korleder Anne-Kari Ferenczi har Signe skudt et stort projekt i gang med forskning og midler i ryggen. Sammen med forskere fra Statens Institut for Folkesundhed skal de undersøge, om, hvordan og hvorfor Signes kormetoder virker på trivslen i indskoling (0.-4. klasser). Og om der er nogle former for spillover-effekt til den generelle trivsel for børnene i skolerne.

SIGNES TRIVSELSMETODER

Som ung nyuddannet korleder begyndte Signe som leder af det daværende Hobro Sønderkoles Rytmiske Pige Kor, som ønskede at blive et elitekor på linje med DR's pige kor. Hun var netop udsprunget fra Det Nordjyske Musikkonservatorium i Aalborg, og var fuld af gode idéer og værktøjer ift. at arbejde musikalsk med korpigerne.

"Nu skulle jeg bare vise hele verden alle de fede værktøjer, jeg havde lært på konservatoriet. Og så kommer jeg ud i den virkelige verden, og oplever nogle piger, som på ingen måde var undervisningsparate. De havde sindssygt travlt med at lave elevatorblikket på hinanden og lige tjekke hinanden ud. Der var alle mulige hierarkiske energier omkring dem, og jeg kunne lynhurtigt mærke, at hvis jeg skal have de her piger til at synge godt med mine musikalske værktøjer, så skulle vi begynde et helt andet sted. Jeg blev nødt til at lægge alle mine musikalske værktøjer på hylden og starte forfra," fortæller Signe.

DE FAMØSE 10 PROCENT

Efter samtaler med flere af pigerne fandt Signe ud af, at de til en korprøve kun brugte 10 % af deres mentale kapacitet på at synge og være til stede. De 90 % blev brugt

på at tænke over, de andre i rummet, sociale relationer og alt mulig andet end kor.

"Så min tanke var, at hvis vi kunne få de 10 procent til at blive til 50 eller 99 procent, ville både jeg og korsangerne få meget mere ud af det. Altså at bruge tid på det pædagogiske arbejde – ikke som noget ved siden af at synge, men imens vi synger. At tage en pause fra sangen og beskæftige os med noget pædagogisk. Det handler om at tænke trivsel først," forklarer hun.

Resultatet var, at pigerne nåede højder, som hun aldrig havde turdet drømme om. De blev ikke kun dygtigere, men også bemærket af professionelle i hele verden, og deres succes blev så markant, at korarbejdet inspirerede korprojekter i både Sydafrika og Australien.

"Hvis vi tænker trivsel først, er musikken meget lettere at arbejde med i koret."

EN METODE BYGGET PÅ MAVEFORNEMMELSER

For Signe er det essentielt, at pædagogikken skaber et rum, hvor børn og unge føler sig godt tilpas og set. Hun har udviklet en række konkrete værktøjer til at fremme denne trivsel, såsom at undgå hierarkiske opstillinger og sikre, at alle deltagere føler sig inkluderet. Et eksempel er hendes fokus på "kormakkere", hvor sangere altid har en makker, de kan støtte sig til. Dette princip sikrer, at alle børn føler sig trygge og inkluderet, hvilket igen skaber et fundament for deres musikalske udvikling.

Om det er en teenagepige eller et indskolingsbarn, så kan det at træde ind i en social sammenhæng være skræmmende. "Hvem skal jeg snakke med?", "hvem er sammen?", "hvorfor er jeg ikke sammen med nogen?" etc. Derfor er kormakkere »

» en rigtig god start. Korlederen eller skolelæreren sætter makkerpar sammen ift. deres relationelle forhold. De bruger hinanden til at tale med, synge til, danse med, råbe til, eller hvad der nu er behov for som distraktion under en korprøve.

GOD STEMNING FRA START

"For korlederen drejer det sig om at skabe en god stemning, lige fra børnene kommer ind i lokalet. Skabe nogle velkendte rammer med lyde, håndtegn og kropssprog, som de hurtigt forstår. Fx spiller jeg ofte noget roligt musik, mens de finder deres pladser. Og når de er ved at være klar, spiller jeg lysere og lysere, mens jeg holder fodpedalen nede. Så ved de, at nu skal de tune ind på hinanden og koret. Modsat traditionel koropstilling, hvor fokus er på korlederen, stiller jeg koret op i én buet række, hvor fokus er på kryds og tværs mellem korsangerne. Vi begynder ofte med en velkomstsang. Så finder vi vores kormakker, klapper den på skulderen, bytter plads, eller jeg beder dem sætte sig ved siden af den, som har samme øjenfarve eller samme farve sokker. Så varmer vi op, til jeg mærker, der er ro på fronterne. Vi har allesammen fået sagt hej til hinanden. Vi kan alle sammen mærke, vi er i en helhed. Først dér beder jeg dem om at sætte sig ud på deres egne pladser i deres stemmegrupper," forklarer Signe, der arbejder med variation i korprøven, som øger koncentrationen:

"Når jeg mærker en træthed, så beder jeg dem om at finde en kormakker, som de fx kan synge til på tværs af lokalet. Der er utrolig mange måder at gøre det på, som jeg beskriver i min pædagogiske manual. Det handler om løbende teambuilding, som foregår i undervisningen hele tiden, så hjernen får en varieret oplevelse af at være til kor. Der skal være et flow, hvor behovet for aktivitet bliver tilgodeset med variation, så koncentrationen fastholdes. Ca. hvert 10. minut skal der skiftes fokuspunkt i en prøve."

Korleder Signe Sørensen udgiver i 2025 sin værktøjskasse i en pædagogisk manual. Foto: Kim Matthäi Leland.

"For korlederen drejer det sig om at skabe en god stemning, lige fra børnene kommer ind i lokalet."

VI BÆRER VORES INSTRUMENT

Signe Sørensen er overbevist om, at korsang kan noget for mental trivsel.

"Vi bærer vores individuelle instrument i os, der hænger direkte sammen med vores psyke. Ved at synge sammen opstår en unik følelse af samhørighed og respekt, som sætter gang i vores empati på en anden måde end på fodboldbanen eller i matematikken. Det giver en følelse af at være på samme hold, og der er ingen vindere eller tabere, ingen konkurrence. Det handler ikke om, hvordan jeg kan blive bedre. Det handler om, hvordan vi bliver bedre som helhed. Og hvordan vi kan hjælpe hinanden til det. Jeg har aldrig fundet et værktøj, som er stærkere end korsang."

HVOR BEGYNDER MAN?

Der er uendelig mange redskaber i Signes værktøjskasse, som bliver udgivet i en pæ-

dagogisk manual i 2025. Men som et godt råd til alle korledere, der ønsker at forbedre trivselen i korene, opfordrer hun til:

"Sæt dig ned en stille stund og spørg dig selv: "hvordan oplever mine kormedlemmer det at gå til kor? Vær nysgerrig på deres oplevelse. Hvorfor taler de? Giver jeg dem det, de har behov for, eller keder de sig? Sæt spejlet foran dig selv og analyser korets trivsel. Er det repertoire, de interne relationer, flowet i korprøverne, variationen mellem sang og øvelser el.lign., der skal arbejdes med. Det er elementer, vi som konservatorieuddannede glemmer at se dybere ned i, fordi vi er fokuseret på det musikfaglige fremfor det pædagogiske. Men hvis vi tænker trivsel først, er musikken meget lettere at arbejde med i koret."

Kor kan fremme mental sundhed

I de senere år har forskningen i børns trivsel og mentale sundhed fået øget opmærksomhed. Særligt i relation til skolebørn er der fokus på, hvordan man kan styrke både deres individuelle velvære og klassefællesskaber. Et af de nyeste projekter, der undersøger dette felt, er "Alle Kan Synge", hvor kor og musik spiller en central rolle i indskolingselevernes hverdag. Vi har talt med Katrine Rich Madsen, seniorforsker ved Statens Institut for Folkesundhed, om projektet og dets potentiale.

AF KAREN BENDIX

"Min interesse for projektet blev vakt, da vi modtog en henvendelse fra 'Alle Kan Synge'-foreningen," fortæller Katrine Rich Madsen:

"Som forsker i børns mentale sundhed har jeg gennem årene arbejdet med forskellige indsatser for at fremme trivsel. Da jeg hørte om Signe Sørensens pædagogik og korarbejde, så jeg et stort potentiale, fordi den mentale sundhedsfremme skabes ved, at børnene gør noget sjovt og meningsfuldt sammen, som kan styrke både deres relationer og mentale sundhed. Det er en indsats, der kan løfte alle børn. Men der er tidligere forskning, der peger på, at denne type korundervisning i særlig grad kan styrke børn med et sværere udgangspunkt. Børn som måske har

vanskeligheder med at indgå i fællesskaber og relationer med andre."

KAN MAN MÅLE TRIVSEL?

At måle trivsel og mental sundhed er komplekst, især når det gælder mindre skolebørn, fortsætter Katrine:

"Vi bruger en kombination af observationer, interviews og spørgeskemaer, som er udviklet i samarbejde med børnene, hvor vi spørger dem om deres relationer i klassen, om de føler sig trygge, og om de kan lide at gå i skole. Derudover bruger vi også et standardiseret spørgeskema til forældre og elevernes lærere, som er udviklet til at måle mentale helbredsproblemer. Denne brede tilgang vil forhåbentlig sikre, at vi får et mere nuanceret indblik i både de individuelle og kollektive aspekter af børnenes trivsel. Det er vigtigt at få alle nuancer med, fordi trivsel kan udtrykkes på mange forskellige måder. Det er ikke altid nemt at måle, især hos små børn," understreger Katrine.

KOR SOM ET REDSKAB TIL FÆLLESSKAB OG MENTAL SUNDHED

Katrine Rich Madsen ser et særligt potentiale i kor og musik som redskab til trivsel: "Selvom vi ikke direkte forsker i musikens effekt, er det klart, at musikken spiller en væsentlig rolle. Når børnene synger sammen, opstår der en følelse af fællesskab og samhørighed. Der er også fysiske og neurologiske effekter af sang, såsom

regulering af arousal og synkronisering mellem børnene," fortæller Katrine, der er overbevist om, at musik og kor kan spille en vigtig rolle i at fremme børns trivsel og mentale sundhed.

Forskningsprojekt i kor og trivsel

I projektet "Alle Kan Synge" får indskolingsklasser (0. til 3.kl.) korsang på skoleskemaet to skoletimer om ugen. Kortimerne varetages af uddannede "Alle kan synge"-korledere i tæt samarbejde med klassens faste lærere og pædagoger. Undervisningen tager udgangspunkt i glæden ved sang og bevægelse, klasse- og skolefællesskab samt tilknytning og inklusion. Den bygger på en særlig trivselspædagogik udviklet af korleder Signe Sørensen. AKS-modellen er udformet af organist og korleder Anne-Kari Ferenczi. Forskningsprojektet skal de næste to år undersøge, hvilken betydning korsang har for elevernes mentale sundhed. Det varetages af en gruppe forskere på Statens Institut for Folkesundhed, SDU, der først undersøger implementeringen af "Alle kan synge" på tre folkeskoler i Danmark. Resultaterne vil danne grundlag for at fortsætte med et større studie, der kan undersøge de egentlige effekter af "Alle kan synge" på børns mentale sundhed. Trygfonden har bevilget knapt syv mio. kr. til en forskergruppe, der ledes af seniorforsker Katrine Rich Madsen fra Statens Institut for Folkesundhed.

Seniorforsker Katrine Rich Madsen er leder af en forskningsgruppe fra Statens Institut for Folkesundhed, der undersøger korsang som trivselsfremmer.

Fællesskabet før individet

En problematisk situation i Hornslet Kirkes voksenkor førte til indførelse af vedtægter for alle kirkens kor. Organist og korleder Thomas Lennert fortæller om forløbet og nødvendigheden af klare retningslinjer.

AF THOMAS LENNERT

Som organist og korleder ved Hornslet Kirke har Thomas Lennert gennem årene set, hvor stor betydning fællesskabet har for kirkens kor. Men i en periode blev dette fællesskab sat på en alvorlig prøve, da en konflikt mellem korsangere skabte uro i voksenkoret. Efter en vanskelig tid kan Thomas høste af sine erfaringer med konflikter i koret, og bruge sine nye værktøjer, der sikrer ro og struktur i kirkekorrene.

EN UVENTET KONFLIKT

Det hele begyndte, da en voksen korsanger, Y, efter en korprøve opførte sig aggressivt overfor en anden sanger, Z, i garderoben.

“Det viste sig at handle om en tredje person, X, som også var en del af koret,” fortæller Thomas Lennert. Han forsøgte at løse situationen ved at indkalde til et møde. Men Y nægtede at deltage.

“Y fastholdt, at 'kirken er for alle'. Så jeg så mig nødsaget til at bede Y holde en pause, indtil vi kunne få talt sammen.”

Selvom Y blev bedt om at holde sig væk fra korprøverne, dukkede Y alligevel op til næste korprøve. Dette skabte yderligere spændinger. Thomas kontaktede kirkens menighedsrådsformand, som forklarede Y, at korlederen har mandat til at lede koret. Men Y blev ved med at insistere på, at kirken er for alle og nægtede at forlade koret.

VEDTÆGTER SOM NØDVENDIGHED

Det tog mere end tre måneder, før der blev indført vedtægter for alle kirkens kor. I denne periode var stemningen i voksenkoret anspændt, og situationen påvirkede både Thomas og korets medlemmer psykisk. “Nogle mennesker har brug for klare regler for at kunne fungere i et fællesskab. Derfor besluttede vi at udarbejde vedtægter, så der var noget konkret at forholde sig til,” siger Thomas.

Menighedsrådet arbejdede sammen med Thomas og den frivillige bestyrelse for voksenkorets støtteforening om at formulere vedtægterne.

“Det var vigtigt at få fastlagt, at kor-

Hornslet Kirkes kor fik udarbejdet vedtægter, der skaber rammer og retningslinjer for korsangeres deltagelse i korene.

lederen, i samarbejde med menighedsrådets kontaktperson, kan beslutte, at et medlem skal udtræde helt eller delvist,” forklarer Thomas.

FÆLLESSKABETS VILKÅR

Det var en lettelse for Thomas, da vedtægterne endelig kom på plads.

“I vores kirke skal fællesskabet altid stå over individet. Det er en grundregel, som nu er skrevet ind i vedtægterne. Når nye medlemmer træder ind i koret, gør jeg dem opmærksom på, at vi har disse vedtægter,” fortæller Thomas.

Selvom koret nu igen fungerer godt, har forløbet ikke været uden konsekvenser. “Vi mistede nogle få medlemmer under konflikterne, som ikke vendte tilbage. Det er en ærgerlig skade, men den gode stemning er heldigvis vendt tilbage,” siger Thomas.

DEN GODE ÅND

Thomas Lennert har været organist og korleder i Hornslet Kirke i over 15 år, og han værner om den gode ånd, der er opbygget i koret.

“Det er den gode ånd med gensidig respekt og hygge, kage, plads til de for tiden svage og de for tiden stærke, der er vigtigst. Den ånd, som er opbygget i koret gennem de godt 15 år, jeg har været organist og korleder i Hornslet kirke, er grundlaget for koret og musikken.”

Selvom fokus her har været på voksenkoret, understreger Thomas, at vedtægterne også gælder for kirkens andre kor.

“Vi har både drenge- og pigekor, børnekore og ungdomskor, og de oplever deres egne glæder og sorger. Men for alle kirkekor gælder det, at fællesskabet kommer før individet,” slutter Thomas. 🍃

I vores kirke skal fællesskabet altid stå over individet. Det er en grundregel, som nu er skrevet ind i vedtægterne.

Menighedsrådet og voksenkorets støtteforening arbejdede sammen om at formulere korets vedtægter.

Vedtægt for korene tilknyttet Hornslet Kirke

1. Korene tilknyttet Hornslet Kirke er en del af kirkens gudstjenesteliv og diakonale arbejde.
2. Alle sangere med interesse for kor kan blive medlem, og det er gratis at deltage.
3. Korenes mål er at skabe glade, respektfulde og forpligtende fællesskaber omkring sang og musik.
4. Korene ledes af korlederen.
5. Optagelse i korene sker ved henvendelse til korlederen (www.hornsletkirke.dk).
6. Korlederen afdør efter samtale med aspirant, om optagelse kan ske. Der er prøvetid på en måned.
7. Korlederen beslutter korenes repertoire.
8. Spirekoret øver i skolens lokaler og deltager i en koncert i kirken.
9. Børnekoret deltager i koncerter og særlige gudstjenester i årets løb og kan desuden deltage i øvrige gudstjenester i årets løb.
10. Ungdomskoret forventes at deltage i gudstjenester og koncerter i årets løb.
11. Voksenkoret deltager i særlige gudstjenester og koncerter i årets løb.
12. Medlemmer af korene aftaler fravær med korlederen.
13. Korlederen sætter rammerne for adfærd i korene ud fra menighedsrådets værdigrundlag om gensidig respekt for hinanden.
14. Korlederen kan aftale samtale med medlemmer efter behov.
15. Korlederen kan i samarbejde med menighedsrådets kontaktperson beslutte, at et kormedlem skal udtræde helt eller delvist.

Denne vedtægt er udformet af Hornslet Kirkes menighedsråd. Vedtaget på menighedsrådsmøde d. 12. april 2023.

HURRA! DET ER HØST

Står du og mangler korsatser, der handler om høsten, har KORLIV udgivet samlingen "HURRA! DET ER HØST" – 7 satser for lige stemmer, klaver eller orgel – lige til at gå til. Det er en blanding af nye sange og kendte klassikere, arrangeret i lettilgængelige korsatser af nogle af landets bedste tekstforfattere, komponister og arrangører. Udgivelsen er den første af en ny række korudgivelser med specifikke temaer, som KORLIVs forlagsudvalg har niveaudelt i

fem niveauer. "HURRA! DET ER HØST" er niveau 2. Som indstik her i magasinet får du titelsangen. Arrangementet er af Anette Prehn og Jens Nielsen.

KORLIVs forlagsudvalg er

Bente Kiil Toftegaard,
Ole Faurschou,
Laila Høgild Nielsen,
Gitte Støvring Preussler,
Christine Toft Kristensen
og Mie Korp Sloth.

Få 20 % rabat på
**HURRA!
DET ER HØST**
på noder.dk

Foto: Per Rasmussen

Landsstævnet i 2026

I 2026 er det igen blevet tid til et landsstævne for KORLIVs medlemskor. Det bliver i Kristi Himmelfartsdagene d. 14.-17. maj 2026 i Svendborg. Stævnet begynder allerede onsdag d. 13. maj 2026 for dem, der har lyst. Der kan maksimum være 350 deltagere ud fra først til mølle – så hold øje med KORLIVs nyhedsbreve og sociale medier i 2025. Afslutningskoncerten holdes i Vor

Frue Kirke i Svendborg og fællesværket er Faures "Requiem", med musikere fra Odense Symfoniorkester.

Landsstævnet bliver afholdt på gymnasiet i Svendborg, hvor der både er muligheder for koncerter, øvelokaler m.m. Og der bliver mulighed for Pop-up-koncerter med korfolk fra Sydfyn.

Nordisk Kirkesangsfest i Reykjavik

I Kristi Himmelfart i 2025 åbner Nordisk Kirkesangsfestival for voksne i Reykjavik i Island. Festivalen afholdes hvert 4. år i et af de nordiske lande, hvor voksne korinteresserede og korsangere fra hele Norden mødes for at synge og udforske ny nordisk kormusik. Du vil møde korsangere fra hele Norden, deltage i spændende workshops og være med i et imponerende fælleskor med 350-400 sangere.

Der er tilmelding på www.nksf2025.is

KORLIVs årsmøde

Sæt kryds i kalenderen fredag d. 7. marts 2025, hvor KORLIV holder årsmøde i Odense Domkirke. Dirigent for DR Pige-koret Charlotte Rowan kommer holder oplæg om sit arbejde, og projektgruppen for Kor & Køn vil præsentere projektet for KORLIVs medlemmer.

Tilmeld dig nu via www.korliv.dk

HURRA!
DET ER HØST

HURRA! DET ER HØST

Tekst: Anette Prehn, 2023 Musik: Jens Nielsen, 2024

Mel. *instr.* F#^o B7 Em7 A7 Dm7 C/e G¹¹ 1. Un - der

Klaver afslut med takt 21 efter sidste vers

Mel. 5 C G/b Am7 Am7/g F Dm7 G G/f
 him - lens får - ve - la - de og ti - tu - sind - vis af bla - de sam - les
 mi so ti la fa la do ti

Modst. 2. 3. Huh, huh,

5 Modstemmen udføres af kor eller instrumentalt - eller af begge dele med variation mellem versene

9 Em7 Am7 D^{sus4} D7 G¹¹ G7
 godt fra mark og ha - ver; alt det Guds - na - tu - ren la - ver. Hur - ra, det er høst,
 so ti re do la la re do do ti
 huh, 2. guf - fer, mens vi snak - ker. Hur - ra, det er høst,
 3. dan - se - de så gla - de.

13 F C/e B^b *tramp, tramp* G Am7 E7/g#
 og vi syn - ger og tram - per, for - di vi har lyst. Vi tak - ker for ga - ver til
 la ti
 og vi syn - ger og tram - per, for - di vi har lyst. Duh, duh, —

13 Am/g F#^o Dm7 /e /f /f# G¹¹ *tramp, tramp* F#^o B7
 mun - de og ma - ver. Vi tak - ker for li - vet, for alt vi blir gi - vet.
 do mi fa *gliss.* la
 duh, duh, — o - ohh. — *instr.*

Slutning

21 C
(instr.)

21

1. Under himlens farvelade og 10.000-vis af blade samles godt fra mark og haver; alt det Gudsnaturen laver.

Hurra, det er høst, og vi synger og tramper, fordi vi har lyst. (tramp, tramp) Vi takker for gaver til munde og maver. Vi takker for livet, (tramp, tramp) for alt vi blir givet.

2. Vi har porrer og tomater, rosenkål og krølsalater, bær og nødder lagt i bakker, og vi guffer, mens vi snakker.

Hurra, det er høst...

3. Vi har korn i lange baner og en bro til vores aner. De fik også sat i lade, mens de dansede så glade.

Hurra, det er høst...

4. Tit har verdens bedste fester en bid mad til alle gæster. Bryd et brød og spis det sammen, som et "ja" og "tak" og "amen".

Hurra, det er høst...

HURRA! DET ER HØST

Tekst: Anette Prehn, 2023
Musik: Jens Nielsen, 2024

Anette Prehn er sangskriver og fællessangsaktivist

Jens Nielsen er organist ved Sct. Olai Kirke, Hjørring.

De to satser må frit kopieres af medlemmer af KORLIV til brug for indstudering.

Sangen forbliver, når hjernen svigter

Korsang kan være en kilde til fornyet mening i livet for mennesker med demens, viser forskning fra professor i musikterapi Hanne Mette Ridder. Sang kan hjælpe med at skabe tryghed og styrke relationer, hvilket gør sangen til et værdifuldt redskab i arbejdet med demensramte.

AF MOGENS HOLBØLL,
ALZHEIMERFORENINGEN.
REDIGERET TIL KORLIV AF KAREN BENDIX

Korsang er ikke kun en glædelig aktivitet, men også en vigtig brik i sundhedsfremme for mennesker med demens. Det har professor i musikterapi, Hanne Mette Ridder fra Aalborg Universitet, dokumenteret. Hun har i årevis forsket i, hvordan musik og sang kan påvirke mennesker med demens og skabe velvære, selv i de sene stadier af sygdommen. "Musikaliteten bliver ofte boende i hjernen, selv når andre evner svigter," fortæller Ridder.

"Sangens evne til at skabe ro og bringe glæde viser, hvorfor korsang er et så kraftfuldt redskab i demensplejen."

MENING MED LIVET

I et forskningsprojekt, der fulgte deltagere i DR-serien "Demenskoret", blev korsangens effekt på mennesker med demens målt. Ridder fandt, at deltagerne oplevede en følelse af mening med livet efter at have

Alzheimerforeningen, DR og Sangens Hus sætter fokus på den positive effekt i demenskor med en udsendelsesrække og uddannelse i ledelse af demenskor. Foto: DR.

sunget i kor. Dette resultat er afgørende, da det peger på sangens potentiale til at skabe livskvalitet, også for dem, der kæmper med alvorlige kognitive udfordringer.

TRE R'ER: RAMME, REGULERING OG RELATION

Musik har en særlig evne til at skabe rammer, regulere følelser og fremme relationer, forklarer Ridder. Når rammerne er trygge, kan musikken regulere sindstemninger og danne grundlag for fællesskaber – noget, som er altafgørende for mennesker med demens. Det er særligt i korsang, at disse effekter bliver tydelige, da fællesskabet omkring sangen styrker relationerne og giver deltagerne en følelse af samhørighed.

Sangens evne til at skabe ro og bringe glæde viser, hvorfor korsang er et så kraftfuldt redskab i demensplejen. 🍀

Læs hele artiklen på www.korliv.dk

Sangens positive effekt

Når vi synger, frigøres endorfiner, som giver en følelse af lykke og velvære – kroppens eget "morfin". Fællessang sænker også stresshormonet kortisol og øger antistoffet immunglobulin A (IgA), som styrker immunforsvaret. Samtidig frigøres oxytocin, også kaldet "kærlighedshormonet," der styrker tillid og fællesskab mellem mennesker. Svensk forskning viser desuden, at korsang synkroniserer deltagerens hjerterytme, hvilket understøtter følelsen af samhørighed.

Kilde: Videncenter for Sang

Kurser for korledere i ledelse af demenskor

Sangens Hus tilbyder et kursus for korledere, der ønsker at arbejde med demenskor. Kurserne afholdes landet over fra august til oktober 2024.

Læs mere på www.sangenshus.dk.

KORLIVs korkonsulenter Anne Lise Quorning og Tine Ohrt deltager i kurset.

Den smittefarlige korleder

At lede kor er en mangefacetteret opgave. Korkonsulent Anne Lise Quorning deler her tanker om, hvordan der kan skabes god synergi mellem korleder og korsangere.

AF ANNE LISE QUORNING

Korlederen har mange roller: man er underviser, dirigent, omsorgsperson, coach, mentor, guide og konfliktløser, og det er korlederen, der faciliterer rammer og udviklingsproces for koret. Korlederen har dén fornemme opgave i denne verden: at sætte en proces i gang, så alle sangerne føler sig set og kan "shine" som et samlet kor, der stråler af sangglæde og virkelyst.

ALLE SANGERE ER MEDSKABERE

Korlederen er selv en del af det fællesskab, man har faciliteret. Og et mål kan være at gøre synligt og bevidst, at alle sangerne er medskabende. Man kan med tiden nærmest gøre sig "usynlig", sådan at det er sangerne, der står i lyset. Det kræver bevidsthed om ansvarsfordeling samt udvikling af kompetencer – viden, erfaring og evner. Det grundlæggende kompetence-DNA, ligger i ligeværdigheden på det menneskelige plan, mellem korleder og korsanger. For når den gensidige tillid og respekt er til stede begge veje, er der basis for udvikling af den fælles musikalske medskaben. Og i bund og grund, er det måske ikke repertoiret til kommende gudstjenester og koncerter, der bør være markøren for succes. Relationerne i fællesskabet kan udgøre en langt vigtigere markør. Når relationen er rodfæstet i nærvær, empati, taknemmelighed OG en form for kærlighed, så er der gode chancer for, at musik og korsang lykkes.

I ligeværdigheden ligger også, at kor-

lederen også selv, lige som korsangerne, lærer og udvikler sig. De øgede kompetencer giver øget ansvar, men mere ansvar er ikke lig med, at balancen i ligeværdigheden forrykkes.

VIDEN ALENE ER IKKE DET SAMME SOM AT KUNNE

For at kunne udføre det, man gerne vil, er det vigtigt at forstå sin rolle som korleder. Vigtigt er også ønsket om, at koret og korsangen skal lykkes – ikke bare for min skyld, men for alles skyld. Når tingene så ikke altid lykkes, eller man udmattes som korleder, for det gør vi nok alle indmel-

lem, kan man måske finde tilbage til den oprindelige drivkraft i korarbejdet. Hvad var det, der fik mig til at brænde for korlivet? Hvad er det, jeg er rigtig god til? Har jeg spredt mig for meget? Har jeg overbrugt mine menneskelige ressourcer? Og så måske tænke andre tanker: Hvad kan jeg gøre for at samle mig selv op? Trænger jeg til fornyelse? Hvor kan jeg finde hjælp?

Hjælpen kan man ofte finde i samtale med gode kolleger eller en ven. Og så står KORLIV klar med både korkonsulenter og en coach-ordning, der kan yde hjælp og støtte i det videre korarbejde. 🍷

Anne Lise Quorning er korkonsulent i KORLIV og kantor i Haderslev Domkirke med aspirant-, junior-, pige- og voksenkor. Foto: Per Rasmussen

Gode råd til et trygt og sikkert psykisk kormiljø

Et godt og trygt kormiljø skaber gladere korsangere, bedre musik og masser af trivsel. De fleste korledere er uddannet i musik, men har ikke nødvendigvis de pædagogiske færdigheder til at navigere i teenagerens fortumlede tilværelse, konflikter i voksenkor eller børnkorsammensat af sangere fra forskellige skoler og institutioner. Det er derfor vigtigt at prioritere og sørge for, at koret "lander" sammen – hvem er her, hvem savner vi og nu går vi i gang. Her er en række gode råd fra korleder til korleder.

AF ANNE LISE QUORNING

SE DINE SANGERE TIL HVER KORPRØVE

Brug et kort øjeblik på at se sangerne, italesæt gerne deres energiniveauer. Målet er at finde frem til en fælles, positiv dynamik med god energi. Fortæl dem, at det er den gode stemning, du ønsker. De kan evt. tale med deres kormakker (du sætter dem sammen to og to) om, hvordan dagen har været indtil nu – og kort tid efter, vil I være klar til at starte med en startsang.

Og så kommer opvarmning, lege med klap og det, du har forberedt. Det må ikke fylde for meget – højst 5 minutter, men det er givet godt ud!

Vigtigt for en vellykket korprøve er arbejdsro – det trives ALLE bedst med. Det er vigtigt, at du sammen med koret taler om, hvad der forstyrrer – de ved det jo godt. Mind sangerne om INDEN korstart, at hvis de skal på toilet, så er det inden korprøven starter. Hvis én skal alligevel, så aftal nogle tegn for det, så det ikke forstyrrer flowet.

HOLD FLOWET KØRENDE MED "ARBEJDSRO"

Korsangere, der forstyrrer, gør det som regel af en årsag, fx at de ikke bliver set nok. INGEN kommer bevidst til kor for at ødelægge korprøven.

Du skal fra begyndelsen gøre dig bevidst, hvad du vil tolerere. Nogle gange misfortolkes børns "forstyrren". I de fleste tilfælde, er det fordi, de lader sig rive med, og måske kommer med en god idé. Grib den gerne. Anerkend sangerens entusiasme og lyst til at byde ind.

Møder du dårlig energi, uoplagthed eller modstand, kan du i langt de fleste tilfælde finde svaret i enten:

- **Træthed:** De har ikke tanket nok op. Derfor er det en god idé at sørge for lidt snack og drikke før korstart
- **Kedsomhed:** Har du valgt den rigtige sang? De rigtige værktøjer? Bliver I hængende for længe ved den samme sang?
- **Pres:** Er sangen for svær? Sikrer du,

at alle er med? Har du planlagt indstuderingen?

- **Usikkerhed og utryghed:** Er din ledelse synlig nok? Er du tydelig nok både musikalsk og ift. grænser? Ved koret, hvorfor I skal synge sangen? Forstår koret, hvad de synger (tekstforståelse)
- **Dårlig selvtillid og selvværd hos sangerne:** Kroppen ændrer sig (teenagere). De er bange for at dumme sig
- **Dårlig selvtillid og selvværd hos korlederen:** Det kan skyldes dårligt arbejdsmiljø, manglende opbakning, manglende færdigheder, tidspres, du brænder ikke for korarbejdet mere eller har måske slet ikke lyst til at arbejde med kor?

HVAD GØR JEG?

Meget af det ovenstående kan løses ved at være godt forberedt. Jo yngre sangerne er, des mere skal du kunne udenad.

- Vis, at det er dig, der bestemmer. Når korprøven er godt i gang, er der ikke tid til – eller brug for – demokrati! Har koret forslag og ønsker, tages det op før, efter eller på et andet aftalt tidspunkt.
- Det er OK at være usikker – tag ikke deres "forstyrrelser" personligt. Det har i langt de fleste tilfælde ikke noget med dig at gøre.
- Ros koret, når det er relevant – og sandt – og når I er på rette vej. At du viser begejstring og kan rose, gør dig til et godt forbillede – en overskudsperson, der gerne giver – og det giver tryghed.
- Tolerér ikke indbyrdes negative kommentarer eller kritik.
- Støt op om positive bemærkninger og indfald.
- Tal med sangerne før kor, i pausen og efter. Vis interesse for det, de har på hjerte – men døm ikke. »

- » • Vis respekt og tag alle deres henvendelser alvorligt. Har du ikke lige tid, så fortæl, hvorfor.
- Sæt grænser, sig fra, hvis der opstår noget, du ikke kan tolerere.
- Væn koret til at række hånden i vejret, hvis de vil sige noget.
- Sangerne spejler sig i dig. Vær opmærksom på din egen kropsholdning, dit udtryk og dine bevægelser.
- Sidde eller stå: Nogle sangere vil ikke at stå op, selv om de før kor, i pausen og efter kor, har masser af energi. Lær dem at kende, vis dem

opmærksomhed – og lad dem evt. sidde, indtil de føler en fortrolighed med at være der, med dig og de andre sangere. Det skal nok komme, når de glemmer sig selv.

- Vær smittefarlig! Hvis du er engageret, så kan de ikke lade være med at være med.

Det kan tage lang tid for koret at vænne sig til korets "husregler", og endnu længere tid at få den arbejdsro, du ønsker. Men holder du fast, skal det nok lykkes. 🍀

10 tips til at bevare god dannelse i koret

1. I koret er alle lige vigtige.
2. Hold fast i de gode vaner – slæk ikke på rammerne.
3. Sørg for, at alle sangerne oplever at blive set af dig som korleder til hver korprøve.
4. Lav navneopråb – og gør opmærksom på dem I savner. Det giver sangerne en fornemmelse af at alle er uundværlige.
5. Begynd korprøven til tiden.
6. Vil man sige noget – ræk hånden op.
7. Vær et forbillede ved at være inkluderende, engageret og velforberedt.
8. Mød verden med positivitet og nærvær. Vis, at du er oplagt og interesseret. Glem ALT om træthed, overarbejde, for meget arbejde og indkøbssedler...
9. Ingen unødvendige afbrydelser fra sangerne. Fortæl dem, at du glæder dig til at høre, hvad de har på hjerte i pausen eller efter kor.
10. Sørg for at sangerne har opmærksomhed på hinanden gennem lege, Ice Breakers, pauser og kormakker.

KODA, KORLIV og kirken

Rigtig mange korledere og organister skriver arrangementer og korsatser til deres egne kor. Nogen af korsatserne bliver udgivet og brugt af andre korledere i musikgudstjenester og til koncerter. Men ofte mærker autorerne det ikke på pengepungen. Bl.a. fordi man glemmer at afrapportere til KODA, hvad der bliver spillet i kirkerne ved musikgudstjenester og korkoncerter.

AF THOMAS LENNERT, MEDLEM AF HB, ORGANIST, KORLEDER OG KOMPONIST

Synes du også Marianne Søgaard, Dy Plambeck, Iben Krogsdal, Jakob Lorentzen, Philip Faber, Merete Kuhlmann, Lisbeth Smedegaard Andersen, dig selv og andre komponister, forfattere og arrangører skal have betaling for deres arbejde med musik og tekst for kor? Så husk at rapportere til KODA, når du bruger en korsats. Mange kirker har en abonnementsordning med KODA, der dækker offentlige arrangementer med musik, fx livekoncerter, musikgudstjenester eller filmforevisninger i kirken eller sognegården. Men hvis ikke kirken/den musikansvarlige indsender KODA-rapporteringer fra koncerter og musikgudstjenester, skal du som komponist, arrangør eller tekstforfatter selv sørge for at indsende dit koncertprogram, så de rette autorer får betaling for brug af deres værker.

KODAS FORDELINGSNØGLE

De midler, der bliver indbetalt til KODA fra kirker, radioer, butikker, træningscentre

m.m., bliver fordelt i andele efter en kompliceret formel. Et værk tildeles "point" efter, hvor det blev afspillet, varighed og antal afspilninger. Tidligere lavede KODA stikprøver for gudtjenesteområdet. Men det blev afskaffet i 2006 og midlerne blev kanaliseret over i Folkekirkens Fællesfond. Hvordan de midler fordeles til de autorer eller "artister," som har skrevet dem og indsendt rapportering til KODA, vides ikke...

FORSLAG TIL INDRAPPORTERING

Vil du sikre at komponister, tekstforfattere og arrangører får betaling, kan du forslå din kirke/menighedsråd, at personen med ansvar for musikken i kirken, også har ansvar for programrapportering til KODA efter hver musikgudstjeneste eller koncert.

Nogle kororganisationer har en fællesaftale hos KODA for deres medlemskor, hvor korene får adgang til elektronisk rapportering. 🍀

Sådan afrapporterer du til KODA

Kirker og kor med abonnementsaftale hos KODA.

Indtast og send programrapportering via din egen adgang på MitKODA.

Ikke-rettighedshaver og ikke medlem af KODA.

Indsend musikprogram til KODA kundeservice.

Kirker og kor med abonnementsaftale hos KODA.

Kirkens musikansvarlig indsender programrapporteringer til KODA kundeservice.

Kirker og kor uden abonnementsaftale hos KODA.

Kontakt KODA og lav en aftale om koncert/musikgudstjeneste.

Indsend programrapporteringer pr. mail til KODA kundeservice.

Kor for de helt små og børn med diagnoser – og alle os andre!

At lave kor for de helt små og børn med diagnoser, kræver nogle grundlæggende pædagogiske redskaber, som alle føler sig tilpasse i. Det, der er godt for nogle, er godt for alle.

- Giv sangerne en tidsramme og skriv dagens program på tavlen. Til de helt små – tegn evt. symboler/tegninger.
- Samme opstart og afslutning ved hver korprøve.
- Tag én ting ad gangen
- Ikke alle børn kan klare forstyrrelser. Sørg for ro gennem adspredelse.
- Opmærksomheden skal kun være ét sted ad gangen.
- Lav meget gerne sjov! Men pas på du ikke bliver "klovnen" og pas på med ironi – det kan være svært at forstå.
- Helheden kan være svært at overskue – derfor er detaljen meget vigtig.
- Brug forskellige værktøjer til samme sang fra gang til gang: vi lærer forskelligt og det bliver sjovere for korsangerne!
- Leg spejl-øvelser ift. følelser og udtryk
- Sørg for en Kormakker = én at støtte sig til, holde sammen med – en, der kan hjælpe.

Læs mere om, hvordan du kan forholde dig til sangere med "diagnoser" i et spændende projekt som Louise Hüberts har udarbejdet for "Sangens Hus" ("Inkluderende børnekor")

Kirkekor i det yderste vest

Helt ude ved vestkysten, med havet som nabo har Birte Muff gennem de seneste tre år været med til at opbygge et stærkt kormiljø i lokalmiljøet, med fokus på trivsel og fællesskab i korene og med forkyndelse som arbejdsincitament.

AF HANNE KORSGAARD, KORKONSULENT SYD

For tre år siden tog Birte Muff en beslutning om at skifte erhverv – fra musiklærer og pædagog til organist og korleder – med organistuddannelsen på Løgumkloster Kirkemusikskole. Efter ti år som medhjælpende dirigent i det lokale børnekoret, ledet af Anne-Marie Hjelm, føler hun sig godt klædt på

til at varetage korledelsen for alle korene i Kirkerne på Klitten, Lyngvig og Haurvig kirker samt Helligåndskirken i Hvide Sande.

”Det har været en slags mesterlære, hvor jeg lærte om alle aspekter af korarbejdet – også om, hvordan man holder på korsangerne. Anne-Marie lagde ’hovedhjørnestenen’ for kirkernes kor-

arbejde med sit store musikalske og sociale engagement – og det grundlag arbejder jeg så videre med nu. Det er en fornøjelse, og jeg har lært rigtig meget af Anne-Marie.”

Kirkerne har et voksenkor, Helligåndskirkens Kor, der de senere år har haft vokseværk, så der nu er omkring 35 korsangere i alle aldre, også yngre mennesker. Der er også børnekoret Joyful Kids, med 20 børn fra 1.-5. klasse.

”Det er ikke på størrelsen på koret, at vi skal måle kvalitet og værdi i korsang og korarbejde. Mindre kor kan generere akkurat lige så stor kvalitet og værdi som større kor. Det her med antal korsangere i koret kan nemt gå hen at blive en stressfaktor for korlederen. Og det er ikke meningen,” mener Birte.

ALLE KAN VÆRE MED!

’Alle kan være med!’, som der står på kirkernes hjemmeside om Helligåndskirkens voksenkor. Og det lægger Birte vægt på.

”Det er de færreste korsangere i voksenkoret, der har noget nodekendskab. Det er ikke afgørende, for jeg tilrettelægger repertoire efter, hvad koret kan nå at lære. De korsangere, der kan og vil, synger med hver søndag i kirken, sammen med kirkesangeren, og får et lille honorar for det. Salmenumre sendes ud til koret, og så øves salmerne ved korprøven om torsdagen. På dén måde har koret sin ’daglige’ gang i kirken – der er typisk mellem 3 og 15 korsangere med ved søndagens gudstjenester. Det giver rigtig god mening for os,” fortæller Birte, der udover salmer også synger 2-, 3- og 4-stemmige satser med koret, ofte af lidt mere rytmisk karakter. ”Dén type musik er korsangerne glade for, og hvis de har ønsker til sange, så tager vi gerne fat på dem, hvis de egner sig til vores sammenhæng.”

GOD STEMNING

Birte lægger stor vægt på fællesskabet og den gode stemning i koret, som også

Birte Muff er korleder i Kirkerne på Klitten, Lyngvig og Haurvig kirker samt Helligåndskirken i Hvide Sande, og oplever, at korsangerne bliver en del af et stærkere socialt netværk i lokalmiljøet.

Anne-Marie gjorde. ”Korsangen og vores korprøver er et fælles anliggende, og jeg gør meget ud af at gøre korprøven rar og med plads til grin og snak. Det er også med til at få lagt en eventuel sang-blufærdighed lidt på hylden. Vi har fælles-hygge op til sommer og jul. Og så har vi en gavekasse, så koret sender en blomsterhilsen ved runde fødselsdage, mærkedage, bisættelser osv. Det betyder meget, at vi viser hinanden opmærksomhed. Og det sammentømmer fællesskabet. I et lokalmiljø som vores bliver koret en del af et stærkere socialt netværk.”

Rigtig mange kender hinanden i det lille samfund. Og når man så hører, at det er rart og inkluderende at komme til kor, så er det ikke så ’farligt’ at møde op.

KOM NÅR DU KAN

Noget af det, der tiltrækker de yngre voksne til koret er, at der ikke er mødepligt til korprøverne og i kirken. ”Mange af de yngre (+30 år) har familie, børn, arbejde, skolearrangementer, børnenes fritidsaktiviteter osv., så det simpelthen ikke er muligt at komme til kor hver gang. Det er helt, som det skal være! Der skal være plads til, at man lever et almindeligt liv med mange almindelige forpligtelser OG at gå til kor. I vores pr for koret gør jeg også opmærksom på, at der ikke er mødepligt. Konceptet ’Kom, når du kan’ virker. Det giver også kvalitet til koret, at koret ikke udelukkende er sammensat af ’gråt guld’. Det er forhåbentlig mennesker, der fortsætter med at synges i kor gennem livet.”

I børnekoret Joyful Kids lægger Birte Muff vægt på, at alle kan være med, og at hygge og fællesskab blomstrer. De øver på skolen efter skoletid, og det inspirerer andre børn til at deltage.

JOYFUL KIDS – BØRNEKOR

Før Birte trådte til som korleder var der i Hvide Sande et børnekoret, Gospel Kids, knyttet til Missionshuset. Og op mod Lucia i december samlede tidligere korleder Anne Marie et julekor blandt byens børn. Nu arbejder Missionshus og kirke sammen om børnekoret, der er omdøbt til Joyful Kids. For som Birte siger, så er det et lille samfund med én skole og et begrænset antal børn. Og hvorfor så ikke arbejde sammen? Det nye navn blev Joyful Kids, hvor Birte og Ida Kaas Frik fungerer sammen som korledere, ofte med den ene foran koret, den anden ved klaveret. Og det fungerer godt. Genremæssigt ligger de i slipstrømmen fra gospel-kids, men nu med levende klaverakkompagnement, i stedet for play-back, hvilket Birte betoner som en stor kvalitet. Når koret synger med i kirken, akkompagneres det af et lille band af helt unge musikere, der typisk også har sunget i koret. Koret synger en time om ugen på skolen efter skoletid. Birte eller Ida henter en flok i sfo'en, så alle kommer med. I Joyful Kids lægger Birte vægt på, at alle kan

være med, og at hygge og fællesskab blomstrer.

”Og nogle gange kommer så en ekstra kammerat eller to med, også op til Lucia-øvelse. Det er fint – og af og til bliver kammeraterne så hængende som nye korsangere. Vi har et godt og stabilt fremmøde, og det er dejligt. Og så sørger vi for, at al kommunikationen foregår via lukket Facebook-gruppe, så alle altid kan tilgå præcis information om tidspunkter osv.”

NYE KORSANGERE

Birte fortæller, at det mest af alt er korenes gode omdømme i lokalsamfundet, der er ’koden’ til, at nye korsangere melder sig.

”Rigtig mange kender hinanden i det lille samfund. Og når man så hører, at det er rart og inkluderende at komme til kor, så er det ikke så ’farligt’ at møde op. Der er i forvejen tradition for en god sangkultur i området, og det har selvfølgelig også betydning.”

Derudover reklameres i kirkebladet og på kirkernes facebook-side. Og indimellem får alle i voksenkoret til opgave »

» at tage én ny med til kor, hvoraf der så også er nogen, der får lyst til at synge med. Der er også mange, der hører koret ved De Ni Læsninger, Påske og Grundlovsdag, hvor voksenkoret medvirker og også synger sammen med Joyful Kids. Det kan også inspirere andre til at komme med i koret.

LOKALT SAMARBEJDE

Med sin gang på skolen er der naturlig opmærksomhed omkring korsangen i Joyful Kids. I løbet af oktober er det tradition, at Birte besøger skolen til en "Salmedag", hvor hun lærer børnene i 4.- 5. klasse seks salmer og synger med dem. Derefter synger lærerne i musik, kristendom og dansk videre med børnene, og salmeforløbet afsluttes med en formiddagskoncert i kirken, hvor alle er velkomne. Efter dét

forløb er der også børn, der hænger ved og begynder i koret. Det samme sker efter Lucia-øvning og Lucia i kirken.

"Det ligger mig på sinde, at så mange børn og forældre som muligt får lov at mærke stemningen og skønheden i kirken, med Luciaoptog og -sang". Joyful Kids deltager også jævnligt ved byens sommerarrangementer, og det skaber også synlighed. Det har også været inspirerende for børnene at deltage i KORLIVs Advertsstævne, arrangeret af Ribe Stiftskreds. Pt. har Joyful Kids et samarbejde med Skjern kirkes kor om et lørdags-korstævne, hvor de to kor mødes og synger sammen.

Også i Hvide Sande er der stor foreningsaktivitet, fortæller Birte:

"Der er stor tradition i byen for, at børn og unge går til fodbold, håndbold, atletik,

skydning og svømning, og vi orienterer os så i foreningernes tidspunkter for aktiviteter. Senest havde håndboldklubben lagt håndbold om mandagen, hvor vi har kor. Da vi henvendte os, var der kun velvilje at spore – og håndboldklubben flyttede så deres håndboldtid for børn. Så det er skønt, at der er denne her samarbejdsvilje i lokalsamfundet," slutter Birte og glædes ved at skabe fællesskaber i korene og at mærke menighedsrådets positive og taknemmelige opbakning af korarbejdet. 🌊

Birte Muff er organist og korleder i Kirkerne på Klitten, Lyngvig og Haurvig kirker samt Helligåndskirken i Hvide Sande. Om et år afslutter hun organistuddannelsen på Løgumkloster Kirkemusikskole.

Noget af det, der tiltrækker yngre voksne til koret er, at der ikke er mødepligt til korprøverne og i kirken, fortæller Birte Muff, der lægger stor vægt på fællesskabet og den gode stemning i koret.

Få inspiration og idéer til bl.a. trivsel på Kortools. Foto: Per Rasmussen.

KORTOOLS fylder 1 år og vokser uge for uge

AF TINE OHRT, KORKONSULENT OG REDAKTØR AF KORTOOLS

Det er nu 1 år siden, at KORLIV lancerede korlederens digitale værktøjskasse KORTOOLS. Siden da er der kommet rigtig meget nyt materiale på siden, som bliver flittigt brugt af korledere over hele landet. I det stadig voksende kartotek af videoer, øvelser og artikler kan man finde inspiration til både øvelser med koret, men også til de pædagogiske overvejelser omkring korarbejdet, trivsel i koret, planlægning af prøven/sæsonen eller til, hvordan du kan udvikle korets måder at lave koncerter på.

KORKOLLEKTIVET OG VOCAL PAINTING

I 2024 har vi inviteret to makkerpar til at lave videoer og artikler om deres korarbejde. I foråret 2024 var det Korkollektivet med Rikke Hestvang Andersen og Liv Lund Poulsen, som præsenterede 10 videoer og artikler. Jeg vil her fremhæve

de tre videoer, som omhandler det nye "direktionssprog" vocalpainting (VOPA), som er udviklet af Professor Jim Daus Hjernøe.

Rikke og Liv præsenterede tre scenarier til brugen af VOPA. Det kan enten være som et led i udviklingen af korets tonale forståelse og samarbejde under korprøven eller som en del af korets optræden til gudstjeneste eller koncert. Her kan det enten fungere som et selvstændigt musikalsk værk som en motet eller som musikalske overledninger mellem to musikalske værker til en koncert.

ICEBREAKERS OG ALT DET "RUNDT OM" MUSIKKEN

De to nyeste bidragsydere til KORTOOLS er Tine Fris Ronsfeld og Kristoffer Fynbo Thorning, som sammen har udgivet tre bøger om icebreakers og opvarmningsøvelser. Deres 20 videoer bliver præsenteret

teret på KORTOOLS i løbet af efteråret 2024. I Tine og Kristoffers videoer viser de en masse sjove lege og øvelser, men de tager også fat nogle af de store opgaver, som ligger "rundt om" det musikalske arbejde. Det er emner så som rekruttering og fastholdelse af sangere. Men også om samarbejdet i koret, fx hvordan man kan tilrettelægge de fælles beslutningsprocesser, og hvordan vi som korledere kan uddelegere opgaver og på den måde inddrage sangerne i korarbejdet og koropgaverne. 🌊

Klik ind på korliv.dk/kortools og søg på titlerne nedenfor:

Trivsel i koret

- Det trygge rum (Korkollektivet – se under emnet Korprøven)
- Goddag og farvel (Tine Fris og Kristoffer Thorning – se under emnet Korprøven)
- Den anerkendende korleder (se under emnet Korprøven)
- Klap på skulderen (Staldtip #36 – se under emnet Korprøven)

Nuets musik – improvisation i kor

- Vocal Painting (Korkollektivet: Tre videoer)
- Improvisation: Kreative benspænd (Staldtip #128)

Opgaver "rundt om" musikken

- Hvordan træffer vi beslutninger? (Tine Fris og Kristoffer Thorning)
- Uddelegering i fire trin (Tine Fris og Kristoffer Thorning)
- Rekruttering: Samarbejder (Staldtip #86)
- Koncert og performance (Korkollektivet)

Korlederens hjælpemidler

- Øvefiler (tre videoer fra Staldtips)
- Anbefaling: Rat stand nodestativ (Staldtip #99)
- Anbefaling: Trådløs højtaler (Staldtip #140)

KONTAKT KORLIV

korliv@korliv.dk

KONTAKT KORLIVS KORKONSULENTER

Korkonsulent Syd, Hanne Korsgaard

korsyd@korliv.dk, 61 36 68 80

DÆKKER STIFTSKREDSENE FYN,
HADERSLEV OG RIBE.

Korkonsulent Øst, Anne Lise Quorning

koroest@korliv.dk, 26 70 02 63

DÆKKER STIFTSKREDSENE
KØBENHAVN/HELSINGØR OG
ROSKILDE/LOLLAND-FALSTER.

Korkonsulent Nord, Tine Ohrt Højgaard

kornord@korliv.dk, 21 20 70 51

DÆKKER STIFTSKREDSENE VIBORG,
AARHUS OG AALBORG.

KORLIV – folkekirkens kororganisation er en kororganisation med rod i folkekirken. Med over 13.000 korsangere og korledere er vi Danmarks største kororganisation. KORLIV varetager korsangerens og korledernes interesser gennem en lang række aktiviteter og er dermed en aktiv medspiller i folkekirkens korarbejde og i forhold til at tilbyde børn, unge og voksne et liv med sang og musik.

Læs mere om KORLIV på www.korliv.dk og følg os på Facebook og Instagram.

KORLIV / Farvergade 27 D, 2. sal /
1463 København K / Tlf. 21 79 35 31 /
korliv@korliv.dk / www.korliv.dk